

СОЛНЦЕВА Х. В.,

кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного права та адміністративної діяльності Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

СЛИВНА В. А.,

студентка міжнародно-правового факультету 2 курсу, 3 групи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ЩОДО АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ ЛАТВІЙСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ

У статті охарактеризовані деякі аспекти адміністративно-правового статусу органів поліції взагалі, та Латвійської Республіки зокрема, задля вивчення та застосування успішного досвіду зарубіжних країн в цілях удосконалення діяльності українських правоохоронних органів.

Ключові слова: поліція, адміністративно-правовий статус, поліція Латвійської Республіки.

Постановка проблеми. Кожна держава намагається формувати засади забезпечення охорони громадського порядку шляхом удосконалення чинного законодавства та, у певній мірі, запозиченням найуспішнішого світового досвіду. Органи поліції є одним із невід'ємних елементів забезпечення охорони прав і свобод людини, інтересів суспільства і держави, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку її функціонування. Для реалізації правоохоронної функції поліцейським органам необхідно мати оптимальну організаційно-структурну систему, штат службовців з високим рівнем професійної підготовки, дієву нормативно-правову базу та чітко визначений обсяг їх компетенції. Що стосується України, цей складний правовий процес, пов'язаний із змінами в законодавстві відповідно до стандартів, прийнятих у європейських країнах, вже триває, а нові етапи потребують вираховування досвіду європейських країн, де цей процес вже успішно завершено та поліцейські органи результативно працюють.

Починаючи з 2015 року, у країні стартувала масштабна реформа, яка передбачала кардинальні перетворення в органах поліції. На сьогодні можна з упевненістю сказати, що та модель, яку Україна обрала за взірцем при змінах, дійсно є дієвою та кращою. Згідно моніторингу незаконного насильства в органах внутрішніх справ України кількість випадків використання поліцейськими незаконних методів впливу на людей зменшилась приблизно удвічі [1]. Проте на сьогоднішній день влада України не при-

ховує, що далеко не всі проблеми вдалося вирішити проведенням даної реформи. Так, питання корупції у правоохоронних органах залишається актуальним і досі. Усе це дозволяє зробити висновок, що обмін практикою щодо організації поліцейської діяльності між провідними країнами світу є необхідним аспектом для запровадження будь-яких реформ. Кращим таким орієнтиром можуть слугувати, здебільшого, європейські країни, моделі органів яких не просто пройшли крізь великий історичний досвід, а й відповідають вимогам першорядних міжнародних організацій та спільнот.

Метою даної роботи – на основі аналізу теоретичних засад, законодавчих актів дослідити адміністративно-правовий статус органів поліції Латвійської Республіки у цілому та деяких його складових зокрема.

Об'єктом дослідження є правові норми, які регулюють суспільні відносини в процесі діяльності органів поліції Латвійської Республіки задля вдосконалення відповідної сфери в Україні шляхом застосування позитивного досвіду Латвії.

Виклад основного матеріалу. Для початку слід зазначити, що тему адміністративно-правового статусу вивчали такі науковці, як: О. Скакун, В. Копейчиков, В. Авер'янов, С. Ківалов, К. Волинка, Д. Павлов, Ю. Битяк та ін., а безпосередньо проблематика правового статусу органів поліції викликала науковий інтерес у низки дослідників, серед яких можна виділити праці О. Бандурки, В. Плішкіна, Р. Мулукаєв, В. Ортинського, А. Губанова, С. Браткова, М. Ка-

парини, О. Маренина, О. Проневича, Ю. Осипова тощо. Так, монографія Капарини М. та Маренина О. описує засади діяльності поліції зарубіжних країн, а окремим європейським державам присвячені праці Пихтіна М. («Організаційно-правові основи діяльності поліції Швеції») і Матюхіної М. («Поліція Великобританії: сучасні тенденції розвитку та управління»). Важливе значення мають для аналізу наукові статті з даної проблематики наступних вчених-адміністративістів: Жалія Т., Довбиша В., Шестакова С., Калашника М., Грітчиної В., Криштановича М. тощо. Для детального аналізу потребують уваги праці зарубіжних науковців, зокрема, Нільса Уільдрікса («Діяльність поліції в посткомуністичних суспільствах»), Джона Алдерсона («Принципи поліції: захист державної цілісності»).

Досліджуючи адміністративно-правовий статус органів поліції будь-якої країни, необхідно з'ясувати певні теоретичні аспекти даного поняття. По-перше, словники визначають поняття «статус» у юриспруденції як правове становище осіб, організацій, установ тощо [2], а термін «правовий статус» – положення об'єкта чи суб'єкта права, що відображає його фактичний стан у взаємовідносинах із суспільством та державою [3]. Проте слід розуміти, що ці визначення не є єдиними у науковому обігу, як і ті, що стосуються поняття «адміністративно-правового статусу». Різні вчені трактують цей термін по-своєму. Так, Авер'янов В. зазначає, що це «комплекс конкретно визначених суб'єктивних прав і обов'язків, які закріплені за відповідним суб'єктом нормами адміністративного права» [4]; Міцкевич О. В. – «прямо зазначена в законі компетенція державного органу» [5]. Багато авторів для визначення цього поняття звертаються безпосередньо до складових елементів будь-якого адміністративно-правового статусу: «цей правовий інститут складається з таких основних елементів: завдання (функції) та цілі, компетенція, відповідальність, порядок формування та процедури діяльності державних органів» (Малиновський В. Я.) [6]; «під цим поняттям слід розуміти положення у системі суспільних відносин та механізми державного управління, що визначається державою шляхом закріплення в нормах адміністративного законодавства їхніх завдань, функцій, повноважень та відповідальності, які реалізуються відповідними суб'єктами через управлінські відносини» (Курило С. Л.) [7].

Повертаючись до української реформи, варто додати, що однією з її цілей була спрямованість на інтеграцію у європейські правоохоронні інститути. Це дає змогу зробити висновок, що, створюючи нову модель поліції, Україна орієнтувалася на відповідні органи інших європейських країн. Тому наразі є актуальним проаналізувати поліцейські структури та

їх адміністративно-правовий статус Латвійської Республіки. Важливо, що саме ця держава може слугувати гарним прикладом, адже історичне минуле, включаючи постійну підлеглість іншим державам, форма правління, правові інститути та їх призначення, час отримання незалежності, етнічне населення та інші важливі показники майже повністю збігаються з відповідними українськими.

Латвійська поліція у ході історичних подій зазнавала частих змін, що залежало, переважно, від державної політики тієї країни, яка на певному етапі підпорядковувала собі Латвію. Так, перші професійні поліцейські органи на території держави створювалися Російською імперією на початку 18 сторіччя. У 1940 році, коли Латвія офіційно стала частиною Радянського союзу, даний інститут було повністю ліквідовано. А вже у 1991 році, при остаточному офіційному проголошенні незалежності Латвійської Республіки, його було не просто відновлено, а й реформовано в нині існуючу державну поліцію.

Правову основу, яка регулює діяльність латвійської поліції та інших органів державної влади, складає Конституція Латвійської Республіки, міжнародні договори, Закони та підзаконні нормативно-правові акти, а також рішення органів самоврядування, якщо вони не суперечать чинному законодавству.

Як майже Конституції усіх демократичних держав, Преамбула Конституції Латвійської Республіки закріплює три основні положення: 1) враховуючи велике та войовниче історичне минуле, Латвія проголошується єдиною, демократичною, правовою, соціальною та національною державою з власною Конституцією, мовою, цінностями; 2) курс на міжнародне співтовариство та європейський демократичний розвиток; 3) повага до прав, гідності та свободи людини та меншин, захист державного суверенітету, незалежності та єдності території [8]. Саме забезпечення реалізації третього положення передбачає існування правоохоронних органів.

Відповідно до ст. 68 чинної Конституції у державі діють міжнародні договори, схвалені Сеймом (парламентом). Крім цього, міжнародним організаціям, угода з якими підписана, згідно з цією ж статтею може делегуватися частина компетенції державних установ [8]. На сьогодні державна поліція Латвії офіційно співпрацює з такими світовими організаціями, як Європейське поліцейське управління (Europol), Міжнародна організація кримінальної поліції (Interpol), Міжнародна Поліцейська Асоціація, Північно-Балтійська асоціація жінок-поліцейських (NBNP), Шенгенська інформаційна система (SIS), Балтійська морська робоча група з організованої злочинності (BSTF).

Стосовно законів, то основною базою діяльності реформованої державної поліції Латвії є Закон «Про

поліцію», прийнятий 4 червня 1991 року, який визначає поняття, завдання, принципи, основи та місце поліції в системі державного управління та місцевого самоврядування, а також компетенцію, правовий захист, відповідальність поліцейських. Складається даний нормативний акт з 8 глав та 39 статей. Так, відповідно до ст. 1 цього Закону «поліція – це збройна мілітаризована державна або муніципальна установа, обов'язком якої є захист життя, здоров'я, прав та свобод особи, майна, суспільства та держави від злочинних та інших незаконних загроз» [9].

Серед інших законів Латвії, які повністю чи частково регулюють діяльність поліції, є Закон «Про дисциплінарну відповідальність посадових осіб системи Міністерства внутрішніх справ та адміністрації в'язниць зі спеціальним рівнем обслуговування», Кодекс про адміністративні правопорушення Латвії, Кримінальний та Кримінально-процесуальний кодекси Латвії, закони «Про особливий захист прав людей», «Про порядок утримання підозрюваних осіб», «Про оперативну діяльність», «Про дорожній рух» тощо. Так, ст. 214 та 214.1 Кодексу про адміністративні правопорушення Латвії присвячені основним положенням про державну та міську поліцію, а ст. 175 встановлює штраф для працівників поліції за зловживання законним порядком [10].

Сукупність усіх підзаконних нормативно-правових актів, якими керується у процесі своєї діяльності поліція, складають дві умовні групи: положення щодо внутрішньої організації органу та постанови Кабінету Міністрів. Так, важливими актами першої групи є Кодекс професійної етики та поведінки працівників державної поліції [11], Положення про Головне управління кримінальної поліції тощо [12], Рекомендації щодо визначення штрафних санкцій у справах про адміністративні правопорушення [13], Рекомендації щодо умовного часткового звільнення від штрафних санкцій у випадках адміністративного правопорушення [14] тощо. Серед актів уряду варто виокремити Постанову № 46 від 18 січня 2005 року, яка затвердила Статут Державної поліції.

Таким чином, відповідно до ст. 3 Закону Латвії «Про поліцію» перелік чітко визначених завдань, які покладені на поліцію та на виконання яких вона функціонує, є наступним: гарантування безпеки особи та суспільства; запобігання кримінальним злочинам та іншим порушенням закону; виявлення кримінальних злочинів та розшук людей, які їх вчинили; в межах, встановлених законом, надання допомоги установам, приватним особам та організаціям та здійснення захисту при реалізації прав та обов'язків людини; виконання адміністративних стягнень і кримінальних покарань в межах встановленої компетенції [9].

При здійсненні вище зазначених завдань та для

забезпечення високого рівня довіри з боку населення органи поліції мають керуватися при своїй діяльності певними правовими принципами, закріпленими у нормативно-правових актах. Більшість з них, як правило, характерні для всіх органів державної влади як основа їх легітимізації. Такими загальними принципами є принципи дотримання законності, гуманізму, прав людини, соціальної справедливості, єдиного керівництва та поліцейська діяльність спирається на допомогу населення. Спеціальними засадами в роботі поліції є принцип латвійського громадянства її працівників, несумісність з участю у політичних партіях та організаціях, заборона необгрунтованої дискримінації за будь-яким критерієм при захисті прав та інтересів осіб.

Деталізації потребує принцип відкритості. Адже, з однієї сторони, він передбачає інформування поліцейськими органами про свою діяльність державних та місцевих органів влади та громадян. Гарантом цього слугує офіційний веб-сайт Державної поліції Латвії, доступ до якого вільний для всіх та на якому розміщена вся актуальна інформація щодо складу органу, історії, нормативної бази, бюджету та запланованих проєктів та заходів. Але, з іншої сторони, закон зазначає також те, що поліцейським забороняється розголошувати інформацію, яка становить державну таємницю, стосується приватного життя особи або не відповідає дійсності.

Сучасну поліцію Латвії представляють наступні її структурні елементи: Державна поліція, Поліція безпеки, міська (муніципальна) та портова поліція. Державна поліція, як головний орган, має власний прапор та складається з Центральної поліцейської штаб-квартири та її підрозділів. Головою Державної поліції з 2011 року є генерал Інц Кузіс. Державна поліція та Поліція безпеки безпосередньо підконтрольні міністру внутрішніх справ. Фінансову основу цих органів складають державний бюджет та власні доходи, що отримуються шляхом укладення договорів з фізичними та юридичними особами у встановленому законом порядку. Міська поліція створюється самоврядуванням відповідної адміністративно-територіальної одиниці Латвії, а портова – управлінням відповідного порту. Вони виконують загальні функції та завдання поліції, але в межах власної сфери діяльності (місто, порт). Матеріально-фінансовою основою їх роботи є фонди відповідного муніципалітету та портових адміністрацій. Важливо, що вирішення питань щодо організації роботи поліції проводиться усіма структурними елементами. Спільними є і вимоги до працівників поліції усіх рівнів. Загальний контроль за діяльністю поліції Латвійської Республіки відповідно до Закону здійснює Кабінет Міністрів, міністр внутрішніх справ та органи місцевого самоврядування в межах їх компетенції.

У свою чергу, право контролю за дотриманням законності органами поліції належить Генеральному прокурору Республіки та підлеглим йому прокурорам (Глава 8 Закону «Про поліцію») [9].

Для ефективного виконання своїх завдань поліцейські органи наділені власною компетенцією, тобто обсягом повноважень їх працівників. Наявність компетенції у будь-якого правоохоронного органу є критерієм його відокремленості від інших шляхом обов'язкового закріплення конкретних прав та обов'язків у законодавстві. Сама ж компетенція виступає гарантом реального забезпечення демократизму у державі, тобто того факту, що поліцейські від імені держави не керують народом, а служать йому та захищають його [15].

Переліку чітко встановлених прав та обов'язків працівників поліції присвячені 2 та 3 глави Закону Латвії «Про поліцію». Так, відповідно до поставлених на поліцію завдань основними обов'язками працівників цього органу є: нагляд за дотриманням порядку в публічних місцях з метою забезпечення безпеки особи та суспільства; реєстрація та своєчасна реакція на інформацію про порушення закону та осіб, які були задіяні в ньому; надання невідкладної допомоги особам, які постраждали внаслідок порушення закону чи інших нещасних випадків, а також неповнолітнім, які залишилися без нагляду батьків чи інших законних представників; у межах закону проведення розслідування, сприяння роботі криміналістів при розслідуванні справ, проведення необхідних оперативно-розшукових дій для виявлення, розкриття та запобігання злочинів; виконання рішень судів та розпоряджень прокурора щодо розшукових та слідчих дій; запобігання та припинення адміністративних правопорушень, встановлення винних осіб, складання протоколів; встановлення причин вчинення адміністративних правопорушень та вживання заходів щодо їх усунення; здійснення охорони та нагляду за затриманими особами та особами, що засуджені на позбавлення волі, до законного вступу в дію відповідного рішення суду; в межах закону виконання кримінального покарання та адміністративного стягнення; здійснення заходів щодо охорони об'єктів, встановлених Кабінетом Міністрів; забезпечення збереження майна без власника та знайденого скарбу до їх передачі компетентному органу чи посадовій особі; регулювання та нагляд за рухом транспортних засобів та пішоходів; контроль за дотриманням правил у сфері обігу зброї, охоронної та детективної діяльності; забезпечення безпеки свідків, потерпілих, інших осіб та їх майна, які перебувають у небезпеці у зв'язку з розкриттям справи; виконання рішень судів (суддів), розпоряджень прокурорів про примусовий привід осіб, які ухиляються від явки до суду за викликом, а також виконання рі-

шень судів про взяття осіб під варту; реєстрація і ведення обліку дорожньо-транспортних пригод; контроль за дотриманням правил безпеки водного руху у внутрішніх водах, а також за дотриманням правил реєстрації суден для відпочинку; реєстрація і ведення обліку воднотранспортних пригод у внутрішніх водах, а також осіб, що вважаються потерпілими і загиблими під час воднотранспортних пригод; контроль за виконанням рішень суду чи судді про тимчасовий захист від насильства.

Додатковими обов'язками, які можуть покладатися на поліцейських в межах їх компетенції і в порядку та у випадках, встановлених законом, є надання захисту та необхідної допомоги депутатам, кандидатам в депутати, іншим посадовим особам державних установ, підприємств, організацій, установам охорони здоров'я та ветеринарного нагляду, медичним установам та особам, епідеміологам Служби громадського здоров'я і державним санітарним інспекторам, місцям ув'язнення, пожежній та рятувальній службам, Національним збройним силам, контрольній службі автотранспорту та електро-транспорту, установам охорони середовища і митним установам, Службі державних доходів та Управлінню у справах громадянства і міграції, Державній прикордонній службі та будівельним інспекторам.

Крім обов'язків, працівники поліції при виконанні покладених на них функцій у відповідності з власною компетенцією мають право на наступні дії: вимагати від осіб припинення порушення закону та застосовувати щодо порушників передбачені законом заходи примусу; перевіряти у осіб, що підозрюються у вчиненні порушень закону, документи, що засвідчують їх особу, а також інші необхідні для перевірки документи; проводити опитування осіб, приймати пояснення від них, а також викликати у відділення поліції осіб для розгляду справ та матеріалів, що знаходяться у віданні поліції, здійснювати примусовий привід у разі неявки таких осіб за викликом без поважної причини; складати протоколи про адміністративні правопорушення, доставляти у відділення поліції порушників закону, проводити їх особистий огляд, вилучення й огляд речей і документів, застосовувати інші передбачені законом заходи для забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, а також накладати адміністративні стягнення; затримувати військовослужбовців, що порушили закон, та передавати їх Національним збройним силам; затримувати, тримати у спеціально відведених для цього місцях та передавати компетентним органам осіб, які ухиляються від відбування кримінального покарання, адміністративного арешту чи утримання під вартою; за відповідною ухвалою суду (судді) чи за розпорядженням прокурора доставляти осіб до суду чи прокуратури, а також здійс-

снювати нагляд не більше 4 годин за такими особами у відділенні поліції до моменту їх передачі до суду чи прокуратури; затримувати і тримати під вартою в установленому законом порядку осіб, підозрюваних у скоєнні злочинних діянь або адміністративних правопорушень; затримувати осіб у віці до 16 років, які самовільно залишили місце проживання або дитячі установи, і утримувати їх у відділенні поліції до передачі батькам, законним представникам чи дитячим установам; затримувати до передачі в компетентні установи осіб, які порушили вимоги правил в'їзду, перебування, виїзду і транзиту іноземних громадян та осіб без громадянства; доставляти до лікувальної установи осіб, які мають ознаки вираженого психічного розладу і які створюють своїми діями явну небезпеку для себе або оточуючих людей; вести облік осіб, які вчинили злочинні діяння та адміністративні правопорушення або знаходяться в розшуку, а також облік предметів і фактів, необхідних для виконання покладених на поліцію завдань; реєструвати, брати відбитки пальців, інші необхідні для ідентифікації особистості дані і виробляти звукозапис, фотографування, кіно- і відеозйомку осіб, затриманих, підозрюваних, обвинувачених, засуджених або підданих адміністративному арешту; тимчасово обмежувати або припиняти рух транспорту або пішоходів на вулицях і дорогах, а також доступ осіб до окремих місць чи об'єктів і вихід з них, якщо цього вимагають інтереси громадської безпеки; реалізувати інші права, покладені на органи поліції у дорожньо-транспортній сфері.

Окремо увагу приділено в законодавстві праву працівника поліції застосовувати фізичну силу, спеціальні засоби (хімічні речовини, предмети або механізми, призначені для самооборони або для підтримання громадського порядку і безпеки, але які не є зброєю), спеціальні транспортні засоби, службових собак та коней. Порядок використання у своїй службовій діяльності всіх цих об'єктів чітко регламентується в Законі. Крім того, працівник поліції має право на постійне зберігання і носіння вогнепальної зброї, виданої йому для використання у службових цілях. У зв'язку з цим він має право застосовувати її в ситуаціях крайньої необхідності, перелік яких є вичерпним. Як правило, перед початком таких крайніх дій поліцейський зобов'язаний попередити про намір застосувати вогнепальну зброю або зробити

попереджувальний постріл. Проте Закон визначає також конкретні обставини, за яких такий постріл робиться без попередження.

В усіх інших випадках, що не входять до компетенції поліцейського, а також при вчиненні незаконних дій, він буде підлягати кримінальній відповідальності, а за вчинення адміністративного правопорушення – адміністративній. Не настає відповідальність за майнові та фізичні збитки, завдані порушнику при реалізації поліцейським своїх повноважень.

З метою дотримання всіх вимог закону, повної реалізації своїх прав та безперешкодного виконання обов'язків Закон також визначає певні засоби правового захисту та соціального забезпечення працівників органів поліції. Так, особа, що відмовилась від виконання вимог поліцейського або яка посягає на його честь, життя і здоров'я, буде покарана за законом. Працівник поліції має виконувати розпорядження вищестоящих посадових осіб лише у тому випадку, якщо вони не суперечать закону. Забороняється втручання у діяльність поліції будь-яких суспільно-політичних організацій, у той же час поліцейським дозволяється створювати спортивні чи культурні товариства або клуби. Крім цього, поліцейський підлягає обов'язковому державному страхуванню в установленому Кабінетом міністрів порядку. Самоврядування за поданням Державної поліції або Поліції безпеки може забезпечити працівника відповідних органів, переведеного в інтересах служби в інший населений пункт, житловим приміщенням поблизу місця служби.

Висновок. Латвійська Республіка може слугувати гарним орієнтиром щодо організації української поліцейської служби. Створення ще у 1991 році нової поліції у країні стало передумовою успішного реформування сфери захисту суспільства та особи. Таким чином, даний орган має чітку нормативно-правову базу, в якій регламентується адміністративно-правовий статус поліції. Завдяки цьому, знаючи законодавчо встановлений перелік своїх функцій, завдань, прав, обов'язків і гарантій, працівники поліції вірно служать своїй державі та народу. Успішною можна вважати і діяльність латвійської поліції на міжнародній арені, завдяки чому правоохоронна система Латвії та інших передових країн Європи складають взірцеву модель побудови внутрішніх органів для інших країн всього світу, зокрема, для України.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Замніус К. К., Черноусов А. М., Колоколова М. О., Щербань С. В., Батчаєв В. К., Гатіятуллін О. Р., Коренева К. В., Едієва Н. М., Едієв Т. А. Моніторинг незаконного насильства в органах внутрішніх справ України (2004–2015 рр.); Харківський інститут соціальних досліджень. Харків: ТОВ «Видавництво права людини», 2015. 280 с.
2. Словник іншомовних слів. URL: <http://slovopedia.org.ua/36/53409/248516.html>.

3. Словник основних юридичних термінів. URL: https://studme.com.ua/104803048678/pravo/slovar_osnovnyh_yuridicheskikh_terminov_teori.
4. Адміністративне право України. Академічний курс : підруч. у 2 т.: Т. 1. Загальна частина / ред. кол.: В. Б. Авер'янов (голова). Київ : Вид-во «Юридична думка», 2004. С. 194.
5. Дмитриев Ю. А., Казьмин И. Ф., Лазарев В.В. и др. Общая теория права: учеб. для юрид. вузов / под общ. ред. А.С. Пиголкина. 2-е изд., испр. и допол. Москва : Изд-во МГТУ им. Н.Э. Баумана, 1996. С. 243.
6. Малиновський В. Я. Державне управління : навч. посіб. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ : Атіка, 2003 С. 482–483.
7. Курило С. Л. Адміністративно-правовий статус органів внутрішніх справ як суб'єкта взаємодії з органами місцевої влади з питань забезпечення громадської безпеки та громадського порядку. *Форум права*. 2012. № 1. С. 525.
8. Latvijas Republikas Satversme. URL: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme>.
9. LATVIJAS REPUBLIKAS LIKUMS. Par policiju (Закон «Про поліцію»). URL: <https://likumi.lv/doc.php?id=67957>.
10. LATVIJAS REPUBLIKAS LIKUMS. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss (Кодекс про адміністративні правопорушення Латвії). URL: <https://likumi.lv/doc.php?id=89648>.
11. Кодекс професійної етики та поведінки працівників державної поліції. URL: <http://www.vp.gov.lv/?id=205&said=205&rsd=1>.
12. Положення про Головне управління кримінальної поліції. URL: http://www.vp.gov.lv/doc_upl/kriminalpol_reglam_2009.pdf.
13. Рекомендації щодо визначення штрафних санкцій у справах про адміністративні правопорушення. URL: http://www.vp.gov.lv/faili/sadalas/2355_001.pdf.
14. Рекомендації щодо умовного часткового звільнення від штрафних санкцій у випадках адміністративного правопорушення. URL: http://www.vp.gov.lv/doc_upl/364.pdf.
15. Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики./ За заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Факт, 2003. 384 с.

REFERENCES

1. Zamnius, K.K., Chernousov, A.M., Kolokolova, M.O., Shcherban, S.V., Batchaiev, V.K., Hatiiatullin, O.R., Korenieva K.V., Edieva, N.M., Ediev, T.A. (2015). *Monitorinh nezakonnoho nasylstva v orhanakh vnutrishnikh sprav Ukrainy (2004–2015 rr.)*. Kharkivskyi instytut sotsialnykh doslidzhen. Kharkiv: TOV «Vydavnytstvo prava liudyny». [in Ukrainian].
2. Slovnynk inshomovnykh sliv. URL: <http://slovopedia.org.ua/36/53409/248516.html> [in Ukrainian].
3. Slovnynk osnovnykh yurydychnykh terminiv. URL: https://studme.com.ua/104803048678/pravo/slovar_osnovnyh_yuridicheskikh_terminov_teori [in Ukrainian].
4. Administratyvne pravo Ukrainy. Akademichnyi kurs. Zahalna chastyna (2004) (Vols. 1–2, Vol. 1). (Averianov V.B. Eds.) Kyiv : Vyd-vo «Yurydychna dumka» [in Ukrainian].
5. Dmitriyev, Yu.A., Kazmin, I.F., Lazarev, V.V. et. all (1996). *Obshchaya teoriya prava: ucheb. dlya yurid. vuzov*. (Pigolkina A.S. Eds.) (2nd edn). Moskva : Izd-vo MGTU im. N.E. Bauman [in Russian].
6. Malynovskyi, V.Ya. (2003). *Derzhavne upravlinnia* (2nd edn.) Kyiv : Atika [in Ukrainian].
7. Kurylo, S.L. (2012). Administratyvno-pravovyi status orhaniv vnutrishnikh sprav yak subiekta vzaiemodii z orhanamy mistsevoi vlady z pytan zabezpechennia hromadskoi bezpeky ta hromadskoho poriadku. *Forum prava – Forum of Law*, 1. pp. 525 [in Ukrainian]
8. Latvijas Republikas Satversme. URL: <https://likumi.lv/ta/id/57980-latvijas-republikas-satversme> [in Latvian].
9. LATVIJAS REPUBLIKAS LIKUMS. Par policiju (Zakon «Pro politsiiu»). URL: <https://likumi.lv/doc.php?id=67957> [in Latvian].
10. LATVIJAS REPUBLIKAS LIKUMS. Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodekss (Kodeks pro administratyvni pravoporushennia Latvii). URL: <https://likumi.lv/doc.php?id=89648> [in Latvian].
11. Kodeks profesiinoi etyky ta povedinky pratsivnykiv derzhavnoi politsii. URL: <http://www.vp.gov.lv/?id=205&said=205&rsd=1> [in Ukrainian].
12. Polozhennia pro Holovne upravlinnia kryminalnoi politsii. URL: http://www.vp.gov.lv/doc_upl/kriminalpol_reglam_2009.pdf [in Ukrainian].
13. Rekomendatsii shchodo vyznachennia shtrafnnykh sanktsii u spravakh pro administratyvni pravoporushennia. URL: http://www.vp.gov.lv/faili/sadalas/2355_001.pdf [in Ukrainian].

14. Rekomendatsii shchodo umovnoho chastkovoho zvlennia vid shtrafnykh sanktsii u vypadkakh administratyvnoho pravoporushennia. URL: http://www.vp.gov.lv/doc_upl/364.pdf [in Ukrainian].
15. Derzhavne upravlinnia: problemy administratyvno-pravovoi teorii ta praktyky (Averianova V. B. Eds.) (2003). Kyiv: Fakt [in Ukrainian].

СОЛНЦЕВА К. В.

кандидат юридических наук, доцент кафедры административного права и административной деятельности Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

СЛИВНАЯ В. А.,

студентка международно-правового факультета 1 курса, 3 группы Национального юридического университета имени Ярослава Мудрого

НЕКОТОРЫЕ ВОПРОСЫ АДМИНИСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСА ОРГАНОВ ПОЛИЦИИ ЭСТОНСКОЛАТВИЙСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

В статье охарактеризованы некоторые аспекты административно-правового статуса органов полиции вообще, и Латвийской Республики в частности, для изучения и применения успешного опыта зарубежных стран в целях совершенствования деятельности украинских правоохранительных органов.

Ключевые слова: полиция, административно-правовой статус, полиция Латвийской Республики.

SOLNTSEVA K. V.

Juris Doctor, Associate Professor at the Department of Administrative Law and Administrative Activities of Yaroslav Mudryi National Law University

SLYVNA V. A.

2-year student, group 3, International Law Faculty of Yaroslav Mudryi National Law University

SOME ISSUES OF THE ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF THE POLICE BODIES OF THE LATVIAN REPUBLIC

Problem setting. The article deals with some actual issues of the administrative and legal status of police authorities in general, and of the Latvian Republic in particular, for studying and applying successful experience of foreign countries in order to improve the activities of Ukrainian law enforcement agencies.

Target of research. The purpose of the study is on the basis of analysis of theoretical foundations, legislative acts, to investigate the administrative and legal status of the national police of the Latvian Republic in general and some of its components in particular.

Analysis of recent researches and publications. The following scientists analyze separate aspects of the question in their researches: O. Skakun, V. Kopeichikov, V. Averyanov, S. Kivalov, K. Volynka, D. Pavlov, Y. Bytyak, O. Bandurka, A. Gubanov, V. Pleshkin, S. Gusarov, S. Bratkov, M. Gutsalyuk, V. Zhuravlev, M. Kaparyn, V. Zakharov, M. Litvinov, A. Manzhay, O. Marenin, S. Ovchynsky, A. Osipenko, Y. Orlov, M. Perepelytsya, O. Pronevych and others.

Article's main body. By creating a new police model, Ukraine was guided by the relevant authorities of other European countries. Therefore, it is now relevant to analyze the police structures and their administrative and legal status of the Latvian Republic. It is important that this state can serve as a good example, since the historical past, including the constant subordination to other states, the form of government, the legal institutions and their purposes, the time of independence, the ethnic population and other important indicators almost completely coincide with the Ukrainian ones.

The legal basis regulating the activities of the Latvian police and other bodies of state power is the Constitution of the Republic of Latvia, international treaties, laws and regulations, as well as decisions of the self-government bodies, if they do not contradict the legislation in force. For the effective performance of their tasks, the police authorities have their own competence, that is, the extent of the powers of their employees. The presence of competence in any law enforcement agency is a criterion for its separation from others by obligatory consolidation of specific rights and obligations in the legislation.

Conclusions and prospects for the development. Created in 1991, Latvian police have a clear legal framework, which regulates their administrative and legal status. Due to this, knowing the legally established list of their functions, tasks, rights, duties and guarantees, police officers faithfully serve their state and people. Activities of the Latvian police may be considered successful in the international arena, so law enforcement system of Latvia and other advanced countries of Europe is an exemplary model of construction of internal organs to other countries around the world, including Ukraine.

Keywords: police, administrative and legal status, police of the Latvian Republic.